

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 października 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Widzewa w Łodzi w sprawie o sygn. akt II 1 C 182/13 z powództwa J. P. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. oraz J. E. (1) o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze V Wydział Gospodarczy z dnia 28 maja 1997 r. sygn. akt V Ng 542/97, opatrzonego klauzulą wykonalności na rzecz J. E. (1) postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 22 lipca 2008 r., sygn. V GCo 158/08 w punkcie 1. oddalił powództwo i w punkcie 2. nie obciążył powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanych.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy wskazał, że powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne. Powód podniósł zarzut przedawnienia, który okazał się nieskuteczny. Odnosząc się zaś do zarzutu powoda, że wierzytelność przelana przez (...) sp. z o.o. na rzecz (...) sp. z o.o. wróciła do spółki (...), Sąd za nieudowodnione uznał twierdzenia powoda o braku skutecznego przelewu wierzytelności między (...) sp. z o.o. a spółką (...). Za nieudowodnione Sąd I instancji uznał również twierdzenia o zwrotnym przejściu zobowiązania na zbywcę. Z kolei oddalenie zgłoszonych wniosków dowodowych Sąd uzasadnił brakiem podania okoliczności, na jakie je zgłoszono i zgłoszeniem ich po terminie prekluzji.

Nadto Sąd Rejonowy wskazał na dyspozycję art. 843 § 3 k.p.c., która zawiera obowiązek powoda w zakresie przytoczenia w pozwie wszelkich zarzutów pod rygorem utraty prawa powołania się na nie w przyszłości. W tej sprawie Sąd dopuścił zgłoszony później niż w pozwie zarzut sformułowany przez powoda, uznając iż przepis art. 843 § 3 k.p.c. odczytywać należy w kontekście art. 207 § 6 k.p.c., który dopuszcza szeroką władzę dyskrecyjną sędziego w zakresie prekluzji.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w całości. Skarżący zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1) naruszenie prawa procesowego, w szczególności art. 207 k.p.c., art. 217 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 k.p.c. poprzez:

a) nierozpoznanie wniosku dowodowego powoda o dopuszczenie dowodu z

zeznań świadka R. R. (1) zgłoszonego w piśmie z dnia 26.02.2014 r. i nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań tego świadka na okoliczności wskazane w pismach powoda z dnia 20.02.2015 r. i z dnia 23.03.2015 r.,

b) nierozpoznanie wniosku powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka

J. G. i nieprzeprowadzenie dowodu z zeznań tego świadka na okoliczności wskazane w piśmie procesowym powoda z dnia 23.03.2015 r.,

c) nierozpoznanie wniosku dowodowego powoda z dnia 02.07.2015 r. o

zażądanie akt upadłościowych (...) sp. z o.o. prowadzonych przez syndyka J. G.,

d) oddalenie wniosku dowodowego powoda z dnia 08.10.2015 r. o dopuszczenie

dowodu z zeznań świadka A. R. i S. K.,

e) brak wszechstronności w ocenie materiału dowodowego sprawy, polegający na

pominięciu okoliczności, że upadłość (...) sp. z o.o. została ogłoszona postanowieniem SR w Jeleniej Górze z dnia 08.04.2004 r., tj. przed upływem roku od dnia sprzedaży dla (...) sp. z o.o. pakietu wierzytelności obejmującego wierzytelność wobec powoda oraz tego, że wskazana umowa sprzedaży pakietu wierzytelności zastrzegła rażąco wyższą wartość świadczenia upadłego w stosunku do świadczenia (...) sp. z o.o., a ponadto tego, że aneksem z dnia 16.10.2004 r. w rażąco niekorzystny dla (...) sp. z o.o. sposób ustalono termin zapłaty przez (...) sp. z o.o. za wskazany pakiet wierzytelności,

f) brak wszechstronności w ocenie materiału dowodowego sprawy, polegający na

pominięciu okoliczności, że w spisie należności złożonym przy wniosku o ogłoszenie upadłości (...) sp. z o.o. nie ujęto także wierzytelności przysługującej (...) sp. z o.o. z tytułu sprzedaży pakietu wierzytelności dla (...) sp. z o.o., obejmujących także wierzytelność w stosunku do powoda (i jego ówczesnego współnika A. S.),

g) nierozpoznanie istoty sprawy, którą jest powrót do masy upadłości R.

sp. z o.o. wierzytelności objętej niniejszym sporem sprzedanej przed ogłoszeniem upadłości (w dniu 29.09.2003 r.) dla (...) sp. z o.o.;

2) naruszenie przepisów prawa materialnego:

a) art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. poprzez jego wadliwą wykładnię i niewłaściwe

zastosowanie,

b) art. 127 prawa upadłościowego i naprawczego, poprzez jego niezastosowanie.

W oparciu o wskazane zarzuty skarżący wniósł o dopuszczenie na okoliczność powrotu do masy upadłości (...) sp. z o.o. wierzytelności objętej niniejszym sporem a sprzedanej przed ogłoszeniem upadłości (w dniu 29.09.2003 r.) dla (...) sp. z o.o. dowodów z zeznań świadków R. R. (1), J. G., A. R., S. K. oraz dokumentów zawartych w aktach upadłościowych spółki (...) prowadzonych przez syndyka J. G..

W konkluzji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, w części dotyczącej pozwanego Weksel sp z o.o. w całości, poprzez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 28.05.1997 r. sygn. akt V Ng 542/97, któremu Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze w dniu 09.05.2006 r. nadał klauzulę wykonalności na rzecz (...) sp. z o.o., następnie w dniu 22.07.2008 r. na rzecz J. E. (2) - sygn. akt V GCo 158/08, a następnie postanowieniem z dnia 02.07.2012 r. wydanym w sprawie sygn. akt V GCo 104/12 nadał klauzulę wykonalności na rzecz (...) sp. z o.o. w Ł..

Skarżący wniósł ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku, w części dotyczącej (...) sp. z o.o. w Ł. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach za instancję odwoławczą. /apelacja k. 344 – 346v./

W odpowiedzi na apelację (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych. / odpowiedź na apelację k. 362-365/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle zasadna, że skutkowałą uchyleniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia, w konfrontacji z treścią dowodów zgromadzonych w sprawie, nie pozostawiają wątpliwości, że wyrok zapadł przedwcześnie, w stanie sprawy niedostatecznie wyjaśnionej do

rozstrzygnięcia. W konsekwencji zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli instancyjnej z punktu widzenia prawidłowości subsumpcji, a to świadczy, że istota sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, na jednej ze wskazanych w tej sprawie podstaw, nie została rozpoznana.

W pełni uzasadniony jest apelacyjny zarzut naruszenia prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c., gdyż zebrany materiał dowodowy nie dawał podstaw do uznania, że powództwo przeciwegzekucyjne było niezasadne i podlegało oddaleniu. Sąd dopuścił się także obrazy prawa materialnego, skoro wyrok został wydany bez niezbędnych ustaleń pozwalających na jego zastosowanie.

Należy w tym miejscu wskazać, że możliwość uzupełnienia czy ponowienia dowodów w postępowaniu przed sądem drugiej instancji, w modelu apelacji pełnej, nie może zastąpić obowiązku przeprowadzenia przez Sąd pierwszej instancji postępowania dowodowego w zakresie niezbędnym do prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej orzeczenia oraz rozważenia całego zebranego materiału, bez pomijania jakiegokolwiek jego części, z uwagi na powstanie niebezpieczeństwa jednoinstancyjnego rozpoznania sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., V CZ 7/15, LEX nr 1677178).

Uzupełnienie postępowania dowodowego na gruncie przedmiotowej sprawy przed Sądem II instancji nie jest możliwe, gdyż w istocie prowadziłoby do pozbawienia stron prawa do rozpoznania sprawy w dwu instancjach. Ustalenia poczynione przez Sąd Rejonowy wykluczają możliwość korekty i kontroli przez Sąd wyższego rzędu, dlatego też uznać należy, że w tym zakresie mamy do czynienia z nierozpoznaniem istoty sprawy. Sąd Rejonowy wprawdzie wypowiedział się w przedmiocie zarzutu dotyczącego braku skutecznego przelewu wierzytelności między (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o. oraz w zakresie ewentualnego zwrotnego przejścia zobowiązania na zbywcę, ale tylko poprzez konkluzję, że twierdzenia w tym zakresie zostały nieudowodnione. Jednocześnie złożone wnioski dowodowe, mające wykazać okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia o zasadności podniesionego zarzutu, Sąd I instancji oddalił. W uzasadnieniu podniósł, że wynikało to z braku wskazania okoliczności, na jakie je zgłoszono i zgłoszenia ich po terminie prekluzji. Sąd wskazał jednocześnie, że dopuścił zgłoszony przez powoda w toku postępowania kolejny zarzut, uznając iż przepis art. 843 § 3 k.p.c. odczytywać należy w kontekście art. 207 § 6 k.p.c., który dopuszcza szeroką władzę dyskrecyjną sędziego w zakresie prekluzji.

Wydanie przez Sąd drugiej instancji orzeczenia reformatoryjnego wymagałoby ustosunkowania się do kluczowego zagadnienia mającego znaczenie dla rozpoznania sprawy, tj. zaprzeczenia przejściu obowiązku, mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście. Przeprowadzenie z kolei rozważań dotyczących zasadności zarzutu dotyczącego nadania klauzuli wykonalności na rzecz spółki (...) wymagałoby ustalenia, czy wierzytelność przelana przez (...) sp. z o.o. na rzecz (...) sp. z o.o. wróciła do spółki (...). To z kolei implikowałoby przeprowadzenie przez Sąd Odwoławczy postępowania dowodowego praktycznie w całości. W ocenie Sądu II instancji zebrany w sprawie materiał nie jest bowiem wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy. Wprawdzie Sąd Odwoławczy jest sądem merytorycznym, który proceduje w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem Rejonowym, a zatem może, w oparciu o normę wynikającą z art. 381 k.p.c., kontynuować postępowanie dowodowe, to nie oznacza jednocześnie, iż Sąd Rejonowy zwolniony jest od czynienia własnych ustaleń.

Skoro Sąd dopuścił kolejny zarzut zgłoszony przez powoda w toku postępowania, to konsekwentnie winien przeprowadzić postępowanie dowodowe w tym zakresie, czego jednak nie uczynił. Trafne są zatem zarzuty apelacyjne dotyczące niezasadnego pominięcia zgłoszonych wniosków dowodowych. Powód w toku sprawy podniósł zarzut, w którym zakwestionował przejście uprawnień skutkujące nadaniem klauzuli wykonalności na rzecz kolejnych wierzycieli, w konsekwencji także na rzecz pozwanego w tej sprawie. Doszło zatem do przedmiotowej zmiany zakresu powództwa wobec rozszerzenia żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności także o podstawę z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Zadaniem Sądu było zaś rozważenie wskazanego żądania.

Sąd, oddalając wnioski dowodowe zgłoszone przez stronę powodową nie rozstrzygnął o faktach mających dla rozstrzygnięcia tej sprawy istotne znaczenie. Naruszył tym samym przepis art. 227 k.p.c.

Sąd I instancji niezasadnie odmówił przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka R. R. (1) na okoliczność przelewu wierzytelności objętej nakazem zapłaty, który miał zostać w tej sprawie pozbawiony wykonalności (wniosek k. 131) oraz na okoliczność dochodzenia od powoda wierzytelności na podstawie pełnomocnictwa udzielonego w tym celu przez R. R. (1) (teza dowodowa k. 240). Sąd I instancji ustalił, że nakaz zapłaty, który miał zostać pozbawiony wykonalności został wydany na rzecz R. R. (1) (k. 76). Po powstaniu spółki (...) sp. z o.o., wniesiono do spółki całe Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe (...), a następnie (...) sp. z o.o. dokonała przelewu wierzytelności na kwotę 23.148,64 złotych wraz z kosztami sądowymi w kwocie 430,10 złotych, przysługującej jej przeciwko A. S. (2) i J. P. na rzecz (...) sp. z o.o. Przelew nastąpił w 2003 r. Tymczasem w dniu 18 marca 2005 r. prezes zarządu (...) sp. z o.o. udzielił R. R. (2), prowadzącemu działalność pod nazwą Kancelaria (...), pełnomocnictwa do podejmowania działań prawnych w celu odzyskania należności zasądzonej nakazem zapłaty w sprawie V Ng 542/97 z 28 maja 1997 r. (odpis pełnomocnictwa k. 133). Skoro zatem powód podniósł zarzut dotyczący przejścia wierzytelności przysługującej pierwotnie R. R. (1), przesłuchanie go mogło być przydatne dla stwierdzenia, czy zarzut zgłoszony przez powoda jest słuszny. Weryfikacja procesu przejścia uprawnień na kolejnych wierzycieli była w tej sprawie kluczowa dla rozstrzygnięcia o żądaniu powoda. Powód nie podniósł bowiem zarzutu formalnoprawnego co do nadawanych na rzecz kolejnych wierzycieli klauzul wykonalności, a zarzuty merytoryczne. Te ostatnie podlegają badaniu przez Sąd w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego. Niezasadne było zatem także oddalenie wniosku dowodowego o przesłuchanie w charakterze świadka syndyka masy upadłości spółki (...) na okoliczność przelewu wierzytelności spółki oraz powrotu wierzytelności do spółki (...). W szczególności, że w aktach sprawy zalega dokument w postaci zawiadomienia o sprzedaży wierzytelności pochodzący z dnia 22 września 2006 r., z której treści wynika, że wierzytelność przysługująca syndykowi masy upadłości (...) sp. z o.o. objęta przedmiotowym nakazem zapłaty została przelana na rzecz Kancelarii (...) (zawiadomienie k. 134). Analiza tego materiału dowodowego zebranego przez Sąd I instancji wymagała dalszego uzupełnienia, gdyż w oparciu jedynie o ten materiał nie było możliwe ustalenie stanu faktycznego i rozstrzygnięcie o żądaniu powoda.

Niezasadnie Sąd I instancji oddalił także wniosek dowodowy o przesłuchanie świadka S. K. - pracownika spółki (...). Dowód z jego zeznań mógł przyczynić się do ustalenia okoliczności przejścia uprawnień do wierzytelności stwierdzonej nakazem zapłaty, który ma zostać pozbawiony wykonalności.

Wbrew twierdzeniu Sądu, co wynika z treści protokołu rozprawy z dnia 8.10.2015 r., pełnomocnik powoda wskazał, na jaką okoliczność miałby być przesłuchany wskazany świadek, tj. okoliczność powrotu wierzytelności do spółki (...) (protokół – k. 311v). Nawet gdyby przyjąć, że tezy dowodowe zakreślone przez powoda w zakresie zgłoszonych wniosków dowodowych nie były zbyt precyzyjne, to jednak Sąd I instancji winien je zmodyfikować, nawet z urzędu, aby w efekcie przeprowadzić dowody na okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zasadą kontradiktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie Sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność za jego wynik, jednakże w sytuacjach szczególnych Sąd posiada uprawnienie w zakresie dopuszczenia dowodu niewskazanego przez strony (art. 232 k.p.c.) (wyłącznie na twierdzone przez strony istotne i sporne okoliczności faktyczne), gdy według jego (obiektywnej i weryfikowalnej w toku instancji) oceny zebrany w toku sprawy materiał dowodowy nie wystarcza do jej rozstrzygnięcia (por. art. 316 § 1 k.p.c.).

Sąd, pomijając dowody z przesłuchania świadków nie mógł rozstrzygnąć o zasadności zarzutu dotyczącego przejścia uprawnień na rzecz kolejnych wierzycieli. W szczególności Sąd nie ustalił, czy wierzytelność przelana przez (...) sp. z o.o. na rzecz (...) sp. z o.o. wróciła do spółki (...). I choć Sąd ustalił, że dokumenty z k. 133 – 135 dowodzą, iż (...) sp. z o.o. prowadziła w latach 2005 – 2006 działania mające na celu odzyskanie należności z nakazu zapłaty sygn. V Ng 542/97 i potwierdzają to zeznania świadka A. C., to w ocenie Sądu nie były to jednak dowody wystarczające do stwierdzenia, że wierzytelność powróciła do spółki (...). Wobec takiego stwierdzenia Sądu należy zauważyć, że dalsze procedowanie i dopuszczenie dowodów ze świadków oraz wszechstronne rozważenie materiału dowodowego zebranego w sprawie mogło doprowadzić do szczegółowych ustaleń w tym zakresie, co pozwoliłoby na orzeczenie o żądaniu powoda. Nadto wszechstronne rozważenie dowodu z dokumentów z akt upadłościowych

spółki (...) mogłoby doprowadzić do uporządkowania ustaleń w zakresie, komu przysługiwała wierzytelność objęta przedmiotowym nakazem zapłaty w 2006 r.

Wnioski dowodowe złożone przez powoda nie były też spóźnione w świetle art. 207 § 6 k.p.c.. Skoro Sąd procedował w oparciu o podstawę z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. to konsekwentnie winien dopuścić dowody mające na celu wykazanie okoliczności istotnych z punktu widzenia zgłoszonego żądania.

Sąd naruszył także przepis art. 217 k.p.c., gdyż wnioski dowodowe zostały zgłoszone przed zamknięciem rozprawy, zaś wobec zgłoszenia nowego zarzutu w trakcie trwania postępowania również i wnioski dowodowe i twierdzenia w tym zakresie musiały być zgłoszone później niż w pozwie. Sąd nie wskazał, dlaczego dopuszczenie tych dowodów miało spowodować zwłokę w rozpoznaniu sprawy albo jakie inne wyjątkowe okoliczności miałyby z tego powodu wystąpić. Skoro zaś okoliczności sporne w tej sprawie nie zostały dostatecznie wyjaśnione, to nie było podstaw do pominięcia wskazanych dowodów, które miały na celu wykazanie, że nie doszło do przejścia uprawnienia na kolejnych wierzycieli, mimo że istniały dokumenty formalnie stwierdzające to przejście.

Zasadny jest też zarzut braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w postaci dokumentów z akt upadłościowych oraz dokumentów w postaci umowy przelewu wierzytelności nr (...) zawartej między spółką (...) a spółką (...) (k. 158-159), jak i aneksu do tej umowy (k. 160-166), skoro Sąd na ich podstawie nie ustalił, czy zasadnie nadano klauzulę wykonalności na rzecz spółki (...). O zasadności zarzutu naruszenia art. 217 § 3 k.p.c. świadczy także brak ustaleń w zakresie okoliczności powrotu wierzytelności objętej przedmiotowym nakazem zapłaty do spółki (...).

Nie było i nie jest możliwe jedynie przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka R. R. (2), który, jak zeznał A. C., zmarł w 2010 r. (zeznania – k. 310v.).

Należy także wskazać, że wobec zgłoszenia zarzutu dotyczącego bezskuteczności umowy zawartej między spółką (...) a spółką (...) dopiero w piśmie procesowym z dnia 14 października 2015 r. (k. 312) brak jest podstaw do zarzucenia Sądowi naruszenia przepisów prawa procesowego w zakresie nieprzeprowadzenia postępowania co do tego zarzutu. Sąd nie dopuścił do wskazania kolejnej podstawy żądania, a zatem nie było konieczności przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie.

Powyższa konstatacja nie zmienia jednak ustalenia, że Sąd Rejonowy bezpodstawnie nie przeprowadził postępowania dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu powoda dotyczącego nadania klauzuli wykonalności i nie rozważył, czy zarzut ten jest skuteczny. Oznacza to, że nie ma w zgromadzonym w sprawie materiale dowodu, na podstawie którego można by ustalić, czy roszczenie powoda jest zasadne.

W tej sprawie Sąd I instancji ograniczył ustalenia i rozważania w istocie do pierwszej ze zgłoszonych podstaw żądania pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, tj. przedawnienia roszczenia. W tej sprawie należało jednak również ustalić okoliczności relewantne dla pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. W sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności na podstawie art. 840 § 2 pkt 2 k.p.c. dopuszczalne jest powołanie nowej podstawy powództwa (por. uchwała SN z dnia 25.11.2010r. III CZP 91/10 – publ. L.).

Powyższa sugestia nie jest jednak wystarczająca do wydania w sprawie merytorycznego rozstrzygnięcia przez Sąd II instancji, bez uprzedniego ustalenia pełnej, koniecznej do dokonania subsumpcji, podstawy faktycznej.

Co należy dodatkowo podkreślić, zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego w tym zakresie skutkowało m.in. brakiem ustaleń w zakresie materialnoprawnych podstaw przejścia uprawnienia na rzecz kolejnych wierzycieli, a zatem w konsekwencji Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy. Do takiego wniosku doprowadziła Sąd Okręgowy analiza zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda, a oddalonych przez Sąd I instancji, zaskarżonego orzeczenia, jak i jego pisemnych motywów.

Pojęcie „istoty sprawy”, w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnego, a nierozpoznanie istoty zachodzi wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, a więc także gdy Sąd

zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania lub też zarzutów merytorycznych strony i w swym rozstrzygnięciu nie odniósł się do tego, co jest rzeczywistym przedmiotem sporu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1298/00, LEX nr 80271).

W tej sprawie Sąd nie zbadał w wystarczający sposób roszczenia będącego podstawą powództwa, tj. kwestii nadania klauzuli wykonalności na rzecz następców prawnych wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym. Sąd Rejonowy w zasadzie bowiem nie odniósł się do jednego z dwóch podniesionych przez powoda zarzutów, mających stanowić podstawę żądania pozwu, co z kolei implikuje wniosek, że nie rozpoznał istoty sprawy (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 14 stycznia 2016 r., I ACa 492/15, LEX nr 1968126). Jak ponadto słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 czerwca 2015 r. (I CZ 60/15, LEX nr 1766006) do nierozpoznania istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dochodzi wtedy, gdy (...) Sąd nie rozpoznał żądań w aspekcie wszystkich twierdzeń powoda lub zarzutów pozwanego, bezpodstawnie przyjmując, że nie zostały one zgłoszone lub zostały zgłoszone, ale są objęte prekluzją procesową. Z taką okolicznością mamy do czynienia w tej sprawie.

Konieczne stało się zatem wydanie orzeczenia kasatoryjnego przewidzianego w art. 386 § 4 k.p.c., ponieważ rozstrzygnięcie po raz pierwszy istoty sprawy przez Sąd Odwoławczy ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji. Dopiero stan faktyczny ustalony w zgodzie z przepisami prawa procesowego pozwoli na ocenę zasadności żądania pozwu od strony przepisów prawa materialnego. Z uwagi na powyższe bezprzedmiotowe było szczegółowe ustosunkowanie się do zarzutów prawa materialnego. Taki bowiem efekt daje pozostawienie poza oceną, wskazywanych okoliczności faktycznych, stanowiących podstawę zastosowania normy prawa materialnego, będącej podstawą zgłoszonego żądania.

Sąd Rejonowy ponownie rozpozna sprawę w zakresie, w jakim wyrok został uchylony. Sąd będzie miał na względzie powyżej poczynione rozważania, przeprowadzi postępowanie dowodowe z uwzględnieniem, m. in. regulacji art. 217 k.p.c. - dokona ustaleń faktycznych, bacząc by ustaleniami tymi objąć wszystkie okoliczności relewantne. Następnie w oparciu o nie ponownie rozstrzygnie o zasadności stanowisk stron niniejszego postępowania w świetle przepisów prawa, po uprzednim należytym odniesieniu się i rozważeniu okoliczności i argumentów podnoszonych w tym względzie przez strony. Wyjaśnienia wymaga przede wszystkim kwestia następstwa prawnego w odniesieniu do wierzytelności stwierdzonej nakazem zapłaty, który miałby zostać pozbawiony wykonalności. Konieczne będzie zatem przesłuchanie świadków zgłoszonych przez powoda, za wyjątkiem świadka, który już nie żyje, na okoliczność przejścia wierzytelności, szczególnie na rzecz spółki (...) oraz powrotu tej wierzytelności do (...) spółki z o.o. Konieczne jest także przeanalizowanie dowodów z dokumentów, w szczególności dowodu z dokumentu w postaci umowy przelewu wierzytelności między (...) sp. z o.o. a (...) sp. z o.o. oraz postanowień aneksu do tej umowy, w szczególności jej postanowień zawartych w ramach § 3 ust. 1, 2, 3 i 4 (k. 16o i 16ov.). Konieczna będzie analiza warunków zapłaty w kontekście ziszczenia się tych warunków i skutecznego przelewu tej wierzytelności. W tym zakresie potrzebna jest także analiza dokumentów z akt sprawy V GCo 203/06, w której złożono wniosek o nadanie klauzuli na rzecz spółki (...) i ocena, czy rzeczywiście doszło do przejścia uprawnień na rzecz tej spółki. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy, mając na uwadze przedstawione wyżej kwestie, winien w pierwszej kolejności podjąć działania celem przeprowadzenia wskazanych dowodów, a następnie w myśl przepisu art. 233 § 1 k.p.c. - wszechstronnie ocenić zgłoszone dowody i poczynić ustalenia faktyczne, co do okoliczności istotnych w sprawie z uwagi na znajdujące w tym procesie zastosowanie normy prawa materialnego oraz dokonać - w tym samym kontekście - oceny prawnej skuteczności zgłoszonych zarzutów.

Kierując się wskazaną argumentacją, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w sentencji, pozostawiając na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. sędziwi pierwszej instancji, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.